

اثر عصاره الکلی زعفران (*Crocus sativus*) بر کسب و بیان ترجیح مکان شرطی شده ناشی از مورفین در موش های بزرگ آزمایشگاهی

نرگس السادات مجابی^ک، اکرم عیدی^{*}، محمد کمالی نژاد^{**}، فریال خمسه^{**}، علی خوش باطن^{***}،
علی نوروززاده^{****}، فرزانه ذیقیمت^{**}، هدایت صحرائی^{*****}

چکیده

هدف: مطالعات قبلی بر تاثیر عصاره آبی زعفران در اثرات سرخوشی آور و حرکتی مورفین در موش های کوچک آزمایشگاهی نر و ماده تاکید دارند. هدف از در تحقیق حاضر، بررسی اثر عصاره الکلی کلاله زعفران (*Crocus sativus*) بر کسب و بیان ترجیح مکان شرطی شده ناشی از مورفین در موش های بزرگ آزمایشگاهی می باشد.

روش بررسی: این تحقیق یک مطالعه تجربی مداخله ای است که بر روی ۸۴ سر موش بزرگ آزمایشگاهی نر که بطور مساوی در ۱۸ گروه تقسیم شدند (۶ سر در هر گروه) انجام شده است. در یک آزمایش ابتدائی، مقادیر متفاوت مورفین (۰/۵، ۱، ۲/۵، ۵، ۷/۵ و ۱۰) و یا عصاره (۱۰، ۵۰ و ۱۰۰ mg/kg) به حیوانات تزریق شد تا مشخص شود که آیا مورفین و یا عصاره گیاه توانائی القاء ترجیح مکان شرطی شده را در این دستگاه دارند؟ در بخش دوم آزمایش ها، عصاره در حین و یا بعد از القاء ترجیح مکان شرطی شده توسط مورفین به حیوانات تزریق شد و سپس ترجیح مکان شرطی شده در حیوانات تست شد. برای آنالیز آماری از آزمون آنالیز-واریانس یک طرفه استفاده شد.

یافته ها: آزمایشها نشان داد که تجویز مورفین (۰/۵، ۱، ۲/۵، ۵، ۷/۵ و ۱۰) باعث افزایش زمان سپری شده در قسمت دریافت مورفین گردید (ترجیح مکان شرطی شده). این افزایش در گروه دریافت کننده دوز (۱۰ mg/kg) مورفین کاملاً معنی دارد بود. تجویز عصاره در دوزهای (۱۰، ۵۰ و ۱۰۰ mg/kg) نسبت به گروه سالین باعث بروز ترجیح مکان شرطی شده، نگردید. تجویز عصاره گیاه مذکور با دوزهای فوق قبل از تجویز مورفین (۱۰ mg/kg)، سبب کاهش معنی دار زمان سپری شده در قسمت دریافت دارو در دوزهای ۵۰ و ۱۰۰ mg/kg گردید. این کاهش در واقع بصورت تنفر مکانی دیده شد. هم چنین تجویز عصاره به حیواناتیکه در روزهای القاء شرطی شدن، مورفین با دوز (۱۰ mg/kg) دریافت کرده بودند سبب کاهش بیان ترجیح مکان شرطی شده ناشی از مورفین گردید که این کاهش در دوزهای ۵۰ و ۱۰۰ mg/kg عصاره، معنی دار بود.

نتیجه گیری: از این آزمایش ها استنباط می شود که عصاره الکلی زعفران سبب تضعیف کسب و بیان ترجیح مکان شرطی شده ناشی از مورفین در موش های بزرگ آزمایشگاهی می گردد.

واژه های کلیدی: مورفین، ترجیح مکان شرطی شده، موش بزرگ آزمایشگاهی، عصاره زعفران.

دریافت مقاله: ۸۷/۳/۲۹ پذیرش مقاله: ۸۷/۶/۶

^ک نویسنده مسئول: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات، گروه زیست شناسی، پونک، تهران، ایران

* دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات، گروه زیست شناسی، پونک، تهران

** دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دانشکده داروسازی، گروه فارماکوکینوزی

*** دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، دانشکده پرستاری

**** دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، دانشکده پزشکی، گروه فیزیولوژی و بیوفیزیک و مرکز تحقیقات آسیب های شیمیائی

***** دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، دانشکده پزشکی، گروه فیزیولوژی و بیوفیزیک و مرکز تحقیقات علوم رفتاری

***** دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، دانشکده پزشکی، گروه فیزیولوژی و بیوفیزیک و مرکز تحقیقات علوم اعصاب کاربردی، تهران، ایران.